

Regio College

Taal & rekenen op niveau

Implementatieplan 2010 - 2013

Vastgesteld door het College van Bestuur op 30 maart 2010

Inhoud

1. Management samenvatting	3
2. Verantwoording.....	6
2.1 De regeling	6
2.2 Taal en rekenen: verschillende grootheden	6
2.3 Betrokkenen en draagvlak	7
2.4 Fasering.....	7
3. Beleidsuitgangspunten Taal	8
3.1 Aanscherping van de beleidsuitgangspunten 2009.....	8
3.2 Beleidsuitgangspunten 2010	9
4. Actieplan Taal	11
4.1 Stand van zaken	11
4.2 Organisatie	15
4.3 Activiteitenplan 2010 – 2013	16
4.4 Samenhangend taalbeleid	21
5. Beleidsuitgangspunten rekenen	23
5.1 Aanscherping beleidsuitgangspunten mei 2009.....	23
5.2 Beleidsuitgangspunten 2010	23
6. Actieplan rekenen	25
6.1 Stand van zaken	25
6.2 Organisatie	25
6.3 Activiteitenplan 2010 – 2013	26
6.4 Samenhangend rekenbeleid.....	30
7. Monitoring en evaluatie.....	32
8. Mensen en middelen	33
8.1 Bestedingsplan	33
8.2 Besteding van middelen naar activiteit	34
8.3 Besteding naar <i>type</i> activiteit.....	35
8.4 Besteding van de middelen naar aard van de personele inzet	35

1. Management samenvatting

Het implementatieplan "Taal & rekenen op niveau" is opgesteld ter verantwoording van de extra middelen die door de overheid ter beschikking worden gesteld in de periode 2010 – 2013. De overheid beoogt hiermee om het niveau van afgestudeerden van het mbo op het gebied van Nederlandse taal en rekenen te verhogen. Het implementatieplan benoemt een groot aantal activiteiten die het Regio College wil ondernemen om bovengenoemd doel te realiseren. Het implementatieplan is opgesteld met inbreng van een brede groep van betrokkenen (docenten taal en rekenen, docenten beroepsgerichte vakken, regisseurs onderwijsaanbod en onderwijsontwikkeling, afdelingsmanagers) uit het Regio College.

Aan het activiteitenplan liggen een aantal essentiële uitgangspunten ten grondslag:

- Binnen het Regio College geldt dat Nederlands de voertaal is in de lessen en in de openbare ruimte. Alle medewerkers spreken de deelnemers daar op aan. Alle docenten spreken deelnemers aan op taal- en rekenfouten, ook als dat niet hun eigen vak is. Vakinhoudelijk werk van deelnemers krijgt alleen een finale beoordeling als het in correct Nederlands is gesteld. Zo nodig wordt aan deelnemers gevraagd de tekst te verbeteren voordat beoordeling plaatsvindt.
- Remediëring van grote taal- en rekenachterstanden wordt afdelingsoverstijgend aangeboden om
  - zo goed mogelijk aan te kunnen sluiten bij het niveau van de deelnemer en de aan te leren vaardigheid (niveaugroepen);
  - de beschikbare expertise bij taal- en rekendocenten op het gebied van remediëring voor alle deelnemers beschikbaar te maken.
- Het beschikbare budget wordt verdeeld over taal en rekenen in een globale verhouding van 2:1. De reden hiervoor is dat de taalproblematiek omvattender is dan de rekenproblematiek en alle onderdelen van de beroepsopleiding beïnvloedt.
- De tijdige afname van de jaarlijkse taal- en rekentoetsen wordt belegd bij de BOO's en bij de regisseurs taal resp. een contactdocent rekenen per team. De BOO's worden hiervoor gefaciliteerd met in totaal 0,4 fte op jaarbasis te verdelen over de BOO's.
- De dienst OOK ondersteunt de afdelingen en de teams bij het plannen en uitvoeren van /of verbeteracties, voert de regie op de inkoop en ontwikkeling van collegebrede instrumenten en modellen, draagt zorg voor monitoring en evaluatie van projectactiviteiten en voert de projectleiding over de deelprojecten taal & rekenen.

De activiteiten voor Nederlandse taal die in dit implementatieplan worden uitgewerkt zijn:

1. Directe impuls uitbreiding en verbetering taallessen.
Beschikbaar is 3,6 fte in 2010, daarna af te bouwen met het oog op inbedding in het reguliere programma aan het eind van de projectperiode. De verdeling vindt plaats naar rato van het gewogen aantal deelnemers per afdeling. In het eerste projectjaar kunnen afdelingen deze middelen inzetten voor:

- Extra taallessen voor deelnemers van niveau 1 en 2, gebaseerd op de vaststelling dat vrijwel alle deelnemers van niveau 1 en 2 met een achterstand van tenminste één taalniveau instromen. Deze inzet vindt bij voorkeur plaats in het 1ste leerjaar omdat wegwerken van achterstanden dan direct effect heeft.
- Wegwerken van achterstanden bij niveau 3 en 4 leerlingen in hogere leerjaren; toetsresultaten (van MBO Economie) wijzen uit dat zelfs in het 3de leerjaar een hoog percentage leerlingen (50 – 60%) nog één niveau of meer achter ligt op het te behalen eindniveau.

Jaarlijks zal bekeken worden wat de prioriteiten zijn voor de inzet van deze extra middelen op basis van analyse van toetsresultaten.

2. Inbedding taal in de beroepsgerichte curricula; het betreft het bepalen van relevante taaltaken bij kerntaken en werkprocessen en het opstellen van een taaltoetsplan per opleiding.
3. Voortgangsbewaking en beoordeling; jaarlijkse toetsing van alle deelnemers met gevalideerde toetsinstrumenten; inbedding van de taaltoetsen in het beoordelingssysteem van het Regio College.
4. Aansluiting vmbo – mbo; doorlopende leerlijnen voor Nederlandse taal moeten leiden tot een aanmerkelijke verbetering van het taal- en rekenniveau bij de instroom. Hoewel er aan de uitstroomkant wellicht ook sprake is van aansluitingsproblematiek met het hbo wordt het ontwikkelen van initiatieven op dat vlak overgelaten aan de opleidingsteams.
5. Wegwerken achterstanden en aanpak specifieke taalproblematiek.
  - Naast remediering van taalachterstanden in niveaugroepen gaat het ook om specifieke ondersteuning van dyslectische leerlingen via het Service Centrum. Onderdeel van deze ondersteuning zijn ook specifieke voorzieningen of regels met betrekking tot de examinering.
6. Verbetering taaldidactiek; omdat hieraan prioriteit wordt gegeven start de scholing van taaldocenten op dit gebied in mei 2010.
7. Taalonderwijs in vaklessen.
8. Verbetering algemene taalvaardigheid vakdocenten en praktijkbegeleiders.

De activiteiten voor rekenen die in dit implementatieplan worden uitgewerkt zijn:

1. Visie en draagvlak.
2. Rekenmethode en ondersteunende materialen; onderzoek naar en besluitvorming over de invoering van een collegebrede rekenmethode.
3. Directe impuls uitbreiding en verbetering rekenlessen.

De middelen kunnen ingezet worden ter versterking van het rekenonderwijs van alle deelnemers van niveau 1 t/m 4. Beschikbaar is 2,7 fte in 2010, daarna af te bouwen met het oog op inbedding in het reguliere programma aan het eind van de projectperiode. De verdeling vindt plaats naar rato van het gewogen aantal deelnemers per afdeling.
4. Verbetering inbedding rekenonderwijs in beroepsgerichte curricula; aansluiting van rekentaken op kerntaken en werkprocessen en het opstellen van een rekentoetsplan
5. Verbetering aansluiting vmbo – mbo; zie de toelichting onder Nederlandse taal

6. Voortgangsbewaking en beoordeling; jaarlijkse toetsing met gevalideerde toetsen en inbedding van rekentoetsen in het beoordelingssysteem van het Regio College
7. Wegwerken rekenachterstanden
8. Professionalisering; algemeen, gericht op delen van kennis, en specifiek, gericht op het verbeteren van de rekendidactiek.

2. Verantwoording

2.1 De regeling

De regeling “intensivering taal- en rekenbeleid in het mbo” stelt voor de jaren 2010 – 2013 middelen ter beschikking aan mbo-instellingen om een extra impuls te geven aan het taal- en rekenonderwijs en om de resultaten van dat onderwijs op het door de staatssecretaris gewenste niveau te brengen. Die niveaus zijn vastgelegd in de referentieniveaus taal- en rekenen en in de kwalificatiedossiers voor het beroepsonderwijs. Een regeling waarin deze referentieniveaus worden verankerd binnen de WEB, zal binnenkort door de Twee Kamer worden vastgesteld. De regeling voorziet verder in centrale examinering van een deel van de taalvaardigheden (lezen en luisteren) en alle vier rekenvaardigheden (getallen, verhoudingen, meten en meetkunde, verbanden). De taalvaardigheden spreken, een gesprek voeren en schrijven maken deel uit van het schoolexamen. De centrale examinering zal voor deelnemers van niveau 4 voor het eerst verplicht zijn vanaf 2013 en voor de lagere niveaus vanaf 2014. Naast de referentieniveaus die voor alle deelnemers gelden, zijn in de kwalificatiedossiers specifieke eisen op het gebied van Nederlandse taal en rekenen vastgelegd.

De extra middelen mogen worden besteed aan de volgende activiteiten:

- a. aanpassingen in de didactiek en pedagogiek van de beroepsopleidingen met het oog op intensivering van het taal- en rekenonderwijs;
- b. toetsing van deelnemers;
- c. extra onderwijstijd;
- d. nieuwe of aangepaste faciliteiten;
- e. professionalisering van docenten en overige functionarissen op het gebied van taal- rekenonderwijs;
- f. andere activiteiten die gericht zijn op intensivering van taal- en rekenonderwijs.

2.2 Taal en rekenen: verschillende grootheden

De regeling heeft betrekking op taal- en rekenonderwijs. Beide gebieden vragen echter om aparte aandacht en een eigen aanpak.

Zowel op het gebied van Nederlandse taal als van rekenen is sprake van een aanzienlijke problematiek. De problematiek van de Nederlandse taal is indringender. Het gaat er niet alleen om de taalvaardigheid op het gewenste niveau te brengen. Een voldoende beheersing van het Nederlandse is ook een belangrijke voorwaarde om succesvol te kunnen zijn bij het behalen van een beroepskwalificatie. In vergelijking daarmee is de problematiek rond rekenen van beperkter betekenis en gemakkelijker te isoleren. Daarom kiest het Regio College ervoor om bij de besteding van de extra middelen een zwaarder accent op taal te leggen in een globale verhouding van 2:1.

Het Regio College heeft enkele jaren geleden reeds initiatieven ontwikkeld om tot verbetering van het onderwijs in de Nederlandse taal te komen. In dat opzicht loopt taal dus voor op rekenen. Zo is er in de achterliggende jaren al een begin gemaakt met het opleiden van regisseurs taal, die een bijdrage leveren aan een breed taalbeleid in de opleidingsteams. Ook is er reeds een keuze gemaakt voor een collegebrede inzet van één taalmethode. Op het gebied van rekenen is dit implementatieplan de eerste stap naar concreet beleid op het gebied van verbetering van rekenonderwijs in het Regio College.

2.3 Betrokkenen en draagvlak

De verbetering van het taal- en rekenonderwijs kan alleen succesvol zijn als alle betrokkenen zich daarvoor inzetten. Dat zijn niet alleen de docenten Nederlandse taal en rekenen en wiskunde maar ook de docenten in de beroepsgerichte vakken en de medewerkers van ondersteunende diensten. Alle betrokkenen kunnen op hun eigen gebied duidelijk maken dat taal en rekenen belangrijk zijn. Dat kan variëren van aandacht voor taal- en rekenen in beleidsnotities tot deelnemers aanspreken op hun taalgebruik (in het Nederlands!) in de “openbare ruimtes” van het Regio College.

Omdat de inzet van alle betrokkenen belangrijk is, is een breed draagvlak onder de medewerkers voor dit implementatieplan van belang. Daartoe zijn de volgende stappen gezet:

- Er zijn bijeenkomsten geweest met taal- resp. rekendocenten en docenten beroepsgerichte vakken om te inventariseren welke verbeteracties zij noodzakelijk achten.
- De uitkomsten van deze bijeenkomsten zijn besproken in de kenniskring onderwijs en onderwijsontwikkeling.
- Per e-mail zijn reacties verzameld op een eerste versie van het implementatieplan bij de deelnemers aan de brainstormbijeenkomsten en de kenniskringen.
- Het eerste concept van dit implementatieplan is besproken in het overleg van de afdelingsmanagers.
- De voorliggende versie van het implementatieplan is besproken met de CMR.

2.4 Fasering

In de handreiking voor het implementatieplan wordt een fasering gebruikt die uitgaat van de fasen adoptie, implementatie en incorporatie. Omdat het implementatieplan bestaat uit een grote waaier van activiteiten die elk hun eigen fasering kennen is het vrijwel niet mogelijk om voor de hele projectperiode één fasering te gebruiken. Daarom worden eerst de voorgenomen acties gepresenteerd (paragraaf 4.3 en 6.3). Daarna worden deze voorgenomen acties in relatie tot bovengenoemde fasering gebracht (paragraaf 4.4 en 6.4) om de samenhang zichtbaar te maken.

3. Beleidsuitgangspunten Taal

3.1 Aanscherping van de beleidsuitgangspunten 2009

In mei 2009 heeft het CvB van het Regio College het beleid op het gebied van taal & rekenen vastgesteld. Dit beleid is vastgelegd in de notitie "Taal en rekenen in het Regio College". Uit de raadpleging van experts (taaldocenten en docenten beroepsgerichte vakken die zich bij de problematiek betrokken voelen) in januari 2010 komen een aantal aanvullingen / aanscherpingen van het taalbeleid naar voren.

In de eerste plaats worden docenten en docententeams geconfronteerd met deelnemers die tijdens en buiten de les in een andere taal dan het Nederlands communiceren. Zij vinden het gewenst dat Nederlands de voertaal is, niet alleen tijdens de lessen maar ook in de pauzes en tussenuren. Aan die wens liggen verschillende motieven ten grondslag:

- Door het gebruik van vreemde talen ontstaat een klimaat waarin degenen die die taal niet machtig zijn, zich niet thuis voelen.
- Taalbeheersing vraagt veel oefening. Door toe te staan dat een deel van de communicatie tijdens en tussen de lessen in een andere taal plaats vindt, is er feitelijk sprake van een suboptimale situatie. Niet alle mogelijke taal-oefensituaties worden benut.

Daarom wordt in de gedragsregels die in en rond het Regio College gelden, opgenomen dat Nederlands de voertaal is. Alle medewerkers zullen deelnemers daarop zo veel als mogelijk aanspreken. Uiteraard geldt deze gedragsregel niet voor *lesactiviteiten* waarbij één van de moderne vreemde talen centraal staat.

In de tweede plaats zijn de meeste geraadpleegde experts van mening dat taalonderwijs een zaak is van alle betrokken docenten. Hoewel dat in mei 2009 in de beleidsuitgangspunten niet als zodanig is verwoord, is dat ook het idee achter het aanstellen van taalregisseurs. In de brainstormbijeenkomsten is echter expliciet verwoord dat alle docenten (ook niet taaldocenten) in hun houding en gedrag moeten uitstralen dat taal belangrijk is. Daarom wordt vakinhoudelijk werk altijd ook op taal gecorrigeerd en worden, indien nodig, teksten ter correctie teruggegeven voordat een eendoordeel over de vakinhoud wordt gegeven. Daar tegenover staat dat het belangrijk blijft dat taaldocenten op de hoogte zijn en blijven van de beroepscontext waarin de deelnemer taal gaat gebruiken.

In de derde plaats is tijdens de raadpleging door de experts aangegeven dat het belangrijk is om in het remediërend taalonderwijs zoveel mogelijk aan te sluiten bij het niveau van de deelnemer. Zij zijn van mening dat dat het beste kan door deelnemers in te delen naar niveau en te leren taalvaardigheid. Een dergelijke fijnmazige differentiatie is niet binnen de opleidingsteams te realiseren en waarschijnlijk zelfs niet binnen de afdelingen. Daarom wordt voorgesteld om het remediërend taalonderwijs afdelingsoverstijgend te organiseren. Voorwaarde voor een succesvolle

afdelingsoverstijgende remediëring is dat de deelname van deelnemers aan deze activiteiten vanuit de opleidingsteams (i.c. de loopbaancoaches) wordt aangestuurd en gevolgd.

Tenslotte hebben de experts aangegeven dat de ICT-infrastructuur en randvoorwaarden vaak een probleem vormen bij het gebruik van de digitale hulpmiddelen voor het taalonderwijs. Bij de hernieuwde aanbesteding voor het beheer en onderhoud van de ICT-infrastructuur zal hier specifiek aandacht aan moeten worden besteed.

3.2 Beleidsuitgangspunten 2010

Op grond van deze overwegingen heeft het Regio College de beleidsuitgangspunten voor het onderwijs in de Nederlandse taal geherformuleerd en aangevuld. Voor de jaren 2010 – 2013 zijn deze:

1. In en rond de schoolgebouwen van het Regio College is Nederlands de voertaal. Deelnemers zullen hier door alle medewerkers op worden aangesproken.
2. Nederlands is een verplicht vak voor alle deelnemers van het Regio College.
3. Alle docenten maken in houding en gedrag duidelijk dat de Nederlandse taal belangrijk is. Dit doen zijn o.a. door deelnemers op hun taalgebruik te corrigeren en door gemaakt werk indien nodig ter correctie van het Nederlands terug te geven. Er zullen professionaliseringsactiviteiten worden georganiseerd om niet-taaldocenten hiervoor toe te rusten.
4. Met ingang van het schooljaar 2009 – 2010 worden de behaalde taalniveaus op de diploma's vermeld. Hiertoe is inmiddels een nieuw diplomamodel ontwikkeld en vastgesteld.
5. Regio College streeft ernaar om geleidelijk het percentage deelnemers (op alle niveaus) die voldoen aan de taaleisen die bij hun opleiding en opleidingsniveau passen te verhogen met respectievelijk de volgende tussenstappen
  - a. 70% in 2011
  - b. 80% in 2012
  - c. 90% in 2013
6. Voor doorstroming naar een hoger niveau stelt het Regio College als eis dat de deelnemer voldaan heeft aan de minimeisen op het gebied van de Nederlands taal van de opleiding waaraan de deelnemer het instroomrecht ontleent.
7. Elke beroepsopleidend programma kent specifieke leeractiviteiten gericht op Nederlandse taal, begeleid door een vakdocent. In het programma wordt duidelijk aangegeven welke leeractiviteiten specifiek gericht op Nederlandse taal worden aangeboden en welke leeractiviteiten geïntegreerd in beroepsgerichte programma's (als taaltaken) worden aangeboden.
8. Om het taalonderwijs op een efficiënte en effectieve wijze op maat van de individuele deelnemer aan te kunnen bieden en om maximaal te kunnen profiteren van samenwerking tussen taaldocenten binnen het regio College, kiest het Regio College ervoor om voor alle deelnemers dezelfde taalmethode aan te schaffen. Gekozen is voor Taalblokken van Malmberg.
9. Het werken met regisseurs taal wordt doorgezet en uitgebreid¹. De regisseur taal stuurt activiteiten aan die de taaltoegankelijkheid van het onderwijs en de integratie van de taalontwikkeling in taallessen, vaklessen en op stage bevorderen. Hoofdtak van een

---

¹ Een bekendere aanduiding voor deze functie is taalcoach. Het Regio College kiest voor de term regisseur taal omdat deze term aansluit bij de manier waarop het Regio College het werken in Resultaat Verantwoordelijke Teams heeft georganiseerd.

taalregisseur is het stimuleren van de taalontwikkeling in het Nederlands van de leerlingen in de eigen lessen, de lessen van collega's en op stage en/of op de werkvloer.

10. Om de taalontwikkeling van individuele deelnemers te volgen en om de resultaten van het taalbeleid te kunnen evalueren, worden alle deelnemers aan het begin van de opleiding en daarna jaarlijks tussentijds getoetst met een centraal ingekocht toetsinstrumentarium. Deze toetsing betreft:
  - a. Nederlands lezen
  - b. Nederlands luisteren
  - c. Nederlands schrijven (zodra hier een adequate en niet arbeidsintensieve toetsvorm voor beschikbaar is)

In overleg met partners in het vmbo streeft het Regio College er naar om deze uniforme taaltoetsing uit te breiden naar het vmbo, zodat van alle nieuwe deelnemers bij instroom het taalniveau en de taalhistorie bekend is.

11. Deelnemers met een (te) grote taalachterstand in relatie tot het vereiste instapniveau zullen gewezen worden op consequenties hiervan voor de opleidingsduur. Deze consequenties zullen worden vastgelegd in de onderwijsovereenkomst.
12. Deelnemers met taalachterstand zullen worden verplicht om deel te nemen aan remediërend taalonderwijs. Dit remediërend taalonderwijs zal afdelingsoverstijgend worden georganiseerd in niveaugroepen, indien mogelijk per taalvaardigheid.
13. Taalexpertise wordt gebundeld en verspreid door:
  - a. kennisuitwisseling en kennisontwikkeling te stimuleren door het organiseren van kenniskringen van regisseurs taal en taaldocenten;
  - b. inkoop van taal rekentoetsen;
  - c. monitoring van de resultaten van taaltoetsen;
  - d. ondersteuning van de regisseurs taal in de afdelingen door de dienst OOK;
  - e. inkoop (en/of ontwikkeling) van scholingsprogramma's gericht op niet-taaldocenten die hen in staat stellen bij te dragen aan de beroepsgerichte taalontwikkeling van deelnemers;
  - f. verzamelen en beschikbaar stellen van informatie over effectieve remediërende taalprogramma's;
  - g. evalueren van de effectiviteit van remediërende programma's;
  - h. stimuleren van de ontwikkeling van beroepsgerichte taalprofielen en beroepsgerichte taalprogramma's afgestemd op door de overheid geformuleerde kaders en eisen.
14. In Purmerend wordt met ingang van 1 september 2009 een proef genomen met het bundelen van taalactiviteiten voor deelnemers van verschillende opleidingen. Het gaat om:
  - a. Alle remediërende programma's Nederlands en Engels.
  - b. Alle specifieke taalprogramma's die gericht zijn op het voldoen aan de landelijke eisen.In april 2010 en in april 2011 worden deze activiteiten geëvalueerd op de volgende punten:
  - c. Behaalde resultaten op het gebied van taal in vergelijking met decentraal uitgevoerde programma's (Zaandam)
  - d. KostenefficiëntieDe evaluatie van 2010 is gericht op verbetering van de werkwijze in de pilot. De evaluatie in 2011 is aanleiding voor besluitvorming over schoolbrede invoering van dit model.
15. Het Regio College garandeert deelnemers voldoende toegang tot de digitale leer- en hulpmiddelen die zij nodig hebben om hun taalvaardigheid op het vereiste niveau te brengen.

4. Actieplan Taal

4.1 Stand van zaken

Het Regio College heeft in de schooljaren 2007-2008 en 2008-2009 met beperkte middelen reeds activiteiten ontplooid op het gebied van diagnoses stellen, remediërend onderwijs, het trainen van regisseurs taal en het ondersteunen van afdelingen bij het inbedden van taal binnen de beroepsgerichte curricula. Dit heeft de volgende resultaten opgeleverd.

Diagnostische Toetsen

In het schooljaar 2007-2008 beschikten we nog niet over een digitaal toetsinstrumentarium en hebben we de 1^e jaars deelnemers van met name Handel, MBO Economie en ICT getest met een zelfontwikkelde schrijfvaardigheidstoets. Hieronder een beeld van de resultaten. Voor een niveau 4 deelnemer is het eindniveau voor schrijfvaardigheid minimaal B2.

Tabel 1 Resultaten schrijfvaardigheidstoets 2007 - 2008

	ICT		administratie
	1 ^{ste} jaars	2 ^{de} jaars	1ste jaars
totaal	67	54	42
A1	4		5
A2	31	26	23
B1	28	25	12
B2	4	3	2
C1			
op niveau	47,8%	51,9%	33,3%
-1 niveau	46,3%	48,1%	54,8%
-2 niveaus	6,0%	0,00%	11,9%

Sinds de start van het schooljaar 2008-2009 kunnen de opleidingen voor de diagnostische toetsen gebruik maken van het TOA toetsinstrumentarium van ICE. Het beheer van de toetsen is ingebed in de organisatie (beheerder per afdeling). De dienst OOK heeft toegang tot alle toetsresultaten en brengt in kaart wat het taalniveau is voor het Regio College. De deelnemers worden getoetst op het gewenste uitstroomniveau en 1 niveau lager: niveau 2 op A2-B1, niveau 3 en 4 op B1-B2. De keuze voor “lezen” is gemaakt omdat het een studievaardigheid is en omdat de TOA hierop gelijk de toetsscore geeft. Sinds de start van het schooljaar 2008 – 2009 zijn er meer dan duizend 1^e jaars deelnemers getest. Tabel 2 geeft een overzicht van de resultaten voor “lezen” per november 2008. De afdelingen bepalen verder zelf hoe zij de andere TOA-toetsen inzetten. In hoeverre de uitslagen van de TOA-toetsen ook het taalbeleid van de afdeling bepalen is nog onvoldoende bekend.

Tabel 2 Resultaten TOA-toets lezen (2008-2009)

	Economie		Zorg & welzijn		Techniek	
	1-2	3-4	1-2	3-4	1-2	3-4
totaal	152	235		113	63	87
A0		1		1		
A1	83	16			26	13
A2	62	66		23	32	41
B1	7	114		80	5	33
B2		38		9		
op niveau	4,6%	64,7%		78,8%	7,9%	37,9%
-1 niveau	40,8%	28,1%		20,4%	50,8%	47,1%
-2 niveaus	54,6%	7,2%		0,9%	41,3%	14,9%

Er is een proef gedaan met het terugkoppelen van de uitkomsten van de TOA via Noise aan de toeleverende scholen. Deze praktijk zal de komende jaren worden uitgebreid en gestandaardiseerd. Het levert de de toeleverende scholen belangrijke managementinformatie op. Uit een eerste analyse van de beschikbare testresultaten blijkt er geen verschil te zijn tussen de toeleverende scholen op het gebied van lees- en luistervaardigheid van deelnemers.

In het schooljaar 2009 – 2010 is in de afdeling MBO Economie bij een groot aantal deelnemers de taalvaardigheid getoetst. Tabel 3 geeft een overzicht van de toetsresultaten. Hieruit blijkt dat de taalproblematiek binnen MBO Economie zich over de hele linie (niveau 1 t/m 4 en 1ste tot 3de leerjaar) voordoet, vooral m.b.t. lezen en schrijven. In de groene cellen staan de percentages leerlingen die in het 3de leerjaar voldoen aan de uitstroomseisen.

Remediërende programma's

Bij plaatsen van deelnemers in de opleidingen is het van belang om rekening te houden met de verschillen in taalniveaus tussen deelnemers. Voor een aanzienlijk aantal deelnemers zullen de opleidingen moeten voorzien in remediërende programma's om taalvaardigheden op niveau te brengen. Op basis van de ervaringen die vanaf 2007-2008 hiermee zijn opgedaan, onderscheiden we remediering voor een groep en individuele remediering.

Remediëring voor een groep deelnemers

Het uitgangspunt is dat remediëring in een groep plaatsvindt. Wanneer uit de diagnostische toetsen blijkt dat heel veel deelnemers uit een opleiding kampen met dezelfde problematiek dan is het advies om dit binnen de opleiding op te lossen. Dit geldt vooral de algemene taalachterstand van de deelnemers van niveau 1 en 2. De aangewezen methode is om aan het begin van elke opleiding in te zetten op intensief taalonderwijs (in plaats van de spreiding van het taalonderwijs over de hele opleiding). Belangrijk is dat het (remediërend) taal- en rekenonderwijs aansluit bij het niveau van de deelnemers.

Tabel 3 Resultaten van de TOA-toetsen naar leerjaar bij MBO Economie (2009-2010)

	Scores per niveau									
	tot	A2 / < B1		B1 < B2		B2 / < C1		C1		
		N	perc	N	perc	N	perc	N	perc	
Lezen										
1ste leerjaar										
toets A2-B1	37	23	62,2%	14	37,8%					
toets B1-B2	47	5	10,6%	19	40,4%	23	48,9%			
2de leerjaar										
toets B1-B2	54	0	0,0%	24	44,4%	30	55,6%			
3de leerjaar										
toets B1-B2 (J)	42	8	19,0%	15	35,7%	19	45,2%			
B2 toets 1/2	59			51	86,4%	8	13,6%			
toets B2-C1 J	18			11	61,1%	7	38,9%			
toets C1	20					17	85,0%	3	15,0%	
Luisteren										
1ste leerjaar										
toets A2-B1	35	1	2,9%	34	97,1%					
2de leerjaar										
toets B1-B2 J	48	0	0,0%	2	4,2%	46	95,8%			
3de leerjaar										
toets B1-B2 J	47	6	12,8%	6	12,8%	35	74,5%			
B2 Toets 1	52			21	40,4%	31	59,6%			
B2 Toets 2	6			1	16,7%	5	83,3%			
toets B2-C1	18			5	27,8%	13	72,2%	0	0,0%	
Schrijven										
3de leerjaar										
toets B1-B2 HS	28	11	39,3%	14	50,0%	3	10,7%			
toets B1-B2 J	53	34	64,2%	10	18,9%	8	15,1%			

Voor deelnemers die een meer dan gemiddelde achterstand hebben zal remediërend onderwijs afdelingsoverstijgend worden aangeboden in niveaugroepen. Dit geldt voor 1ste jaars deelnemers van niveau 1 en 2 die *meer dan één* niveau achterstand bij binnenkomst hebben en voor 1ste jaar deelnemers van niveau 3-4 die bij binnenkomst één niveau achterstand hebben.

Individuele remediëring

Slechts bij uitzondering is het noodzakelijk om individuele remediering aan te bieden. In deze paragraaf wordt aangegeven welke deelnemers daarvoor in aanmerking komen en hoe de procedure verloopt. Deelnemers die een 1 : 1 aanpak nodig hebben zijn vrijwel zonder uitzondering deelnemers die nog maar kort (maximaal 3 jaar) in Nederland zijn (NT2-jong). Omdat ze vaak zeer gemotiveerd zijn is er met deze deelnemers doorgaans snelle voortgang te boeken als de problematiek tijdig onderkend wordt. Individuele remediëring wordt uitgevoerd door een ervaren taaldocent. Voor Nederlands is dit meestal een docent met een NT2 achtergrond. Daarnaast zal het Regio College specifieke ondersteuning aanbieden aan deelnemers met dyslexie.

Invoering taalblokken

Met ingang van het schooljaar 2009-2010 is het Regio College gestart met de invoering van één taalmethode voor het gehele Regio College. De collegebrede invoering vindt gefaseerd plaats. In september 2009 hadden ruim 3000 leerlingen de beschikking over Taalblokken. Na evaluatie zal besloten worden of de inzet van Taalblokken wordt doorgezet naar de overige deelnemers.

Taalblokken is een web-based database met bronmaterialen en opdrachten die gerelateerd zijn aan de referentieniveaus. Hiermee kunnen taaldocenten taalroutes op maat samenstellen voor deelnemers met verschillende problematieken. Taalblokken is geschikt voor zowel remediërend als regulier taalonderwijs. Met de keuze voor één methode beoogt het Regio College:

- een grote variëteit aan “standaard” taalroutes te ontwikkelen;
- een gemeenschappelijke basis te creëren voor diagnostische taaltoetsing;
- professionalisering van taaldocenten door uitwisseling en samenwerking te stimuleren.

Regisseurs taal

Bij de ontwikkeling van de CGO curricula voor verschillende opleidingen is gebleken dat opleidingen moeite hebben om taal op de juiste manier te plaatsen binnen een curriculum. De tekortkomingen van deelnemers op taalgebied waren al eerder bekend. De teams slaagden er onvoldoende in om een gemeenschappelijke aanpak voor taalontwikkeling te bedenken en de verantwoordelijkheid hiervoor te beleggen. Om op deze problematiek een antwoord te geven is gekozen voor het werken met een regisseur taal per team. De rol van een regisseur taal in een team omvat de volgende taken:

- Het thema taal uitdragen en op de agenda zetten, sturen en coachen van taaldidactiek, stimuleren van taalonderwijs in een betekenisvolle context.
- Bijdragen over taal verzorgen op studiedagen of teambijeenkomsten.
- Vraagbaak en aanspreekpunt zijn wat taal en communicatie betreft.
- Ontwikkelen van instrumenten zoals feedbackformulieren, checklists, materialenbank, taallokaal.

In het schooljaar 2008 – 2009 is een pilot uitgevoerd met taalregisseurs in een aantal teams. Op basis van de evaluatie van deze pilot is besloten het werken met taalregisseurs uit te breiden naar alle teams. In het najaar van 2009 zijn de regisseurs taal getraind door het ITTA.

Implementatieplan 2009 – 2010

Vooruitlopend op het onderhavige meerjarenplan heeft het Regio College voor het schooljaar 2009 – 2010 een implementatieplan opgesteld om uitwerking te geven aan de notitie “Taal en rekenen in het Regio College” van mei 2009. In dit implementatieplan zijn de volgende activiteiten voorzien:

- “Taal op maat” betreft de implementatie en evaluatie van “Taalblokken” en de ondersteuning van de gebruikers van taalblokken. Het resultaat bestaat uit een evaluatierapport en een advies aan het managementoverleg en het CvB met betrekking tot nut en noodzaak van een collegebrede taalmethode (i.c. Taalblokken.)

- Opleiding van de regisseurs taal door het ITTA. Het resultaat zal zijn dat alle teams van het Regio College per juni 2010 beschikken over een taalwerkplan.
- Intrede- en voortgangstoetsing taal. Het resultaat is een database waarin de taalontwikkeling van alle deelnemers in het Regio College geregistreerd kan worden en waarmee rapportages en evaluaties op groepsniveau gemaakt kunnen worden.
- Expertisecentrum taal Purmerend. In Purmerend wordt in 2009-2010 en 2010-2011 een pilot uitgevoerd met opleidingsoverstijgende bundeling van taalactiviteiten. Op basis van de resultaten zal besloten worden of een dergelijke aanpak breed in het Regio College zal worden ingevoerd.
- Taaltoetsen in het vmbo: zowel in Purmerend als Zaandam zullen pilots worden uitgevoerd waarbij de TOA-toetsen ook in het vmbo worden ingezet. Het beoogde resultaat is een vergroot bewustzijn bij (taal)docenten in het vmbo van de bestaande aansluitingsproblematiek tussen vmbo en mbo op het gebied van Nederlandse taal.

4.2 Organisatie

Verantwoordelijkheid op managementniveau

Vanuit het managementteam is een afdelingsmanager aangewezen als portefeuillehouder taal. Deze afdelingsmanager zal namens het management overleg participeren in de kenniskring taal. De portefeuillehouder is zowel voor de projectleider(s) taal als voor het CvB het eerste aanspreekpunt als het om taalbeleid in het Regio College gaat. Voorstellen aan het management overleg en het CvB worden door de projectleiders in overleg met de portefeuillehouder geformuleerd.

Projectleiding

De uitvoering van het taalbeleid is in handen van een tweetal projectleiders van de dienst OOK. Zij zijn verantwoordelijk voor

- opstellen van (deel)projectplannen;
- ondersteunen van teamgebonden taalverbeteringsacties;
- monitoring en evaluatie van alle taalactiviteiten;
- functionele aansturing van de docenten die het remediërend taalonderwijs uitvoeren;
- communicatie met het servicecentrum dat verantwoordelijk is voor alle activiteiten met betrekking tot dyslectische deelnemers en de coördinatie van de deelnemersstromen richting de remediërende taalactiviteiten;
- overleg met de portefeuillehouder taal vanuit het MO;
- bewaken van de voortgang van het taalbeleid in het Regio College en daarover rapporteren aan management overleg en CvB.

Kenniskring Taal

De groep van (getrainde regisseurs taal) zal na de training blijven functioneren als kenniskring taal. De kenniskring taal komt evenals andere kenniskringen 4x per schooljaar bij elkaar.

Andere kenniskringen die met het oog op het taalbeleid van belang zijn, zijn de kenniskring onderwijsaanbod en onderwijsontwikkeling en de kenniskring examinering.

4.3 Activiteitenplan 2010 – 2013

In deze paragraaf staan de acties vermeld die het Regio College zal ondernemen om de doelen van het taalbeleid te realiseren. De acties worden per rubriek weergegeven en kort toegelicht.

Directe impuls uitbreiding en verbetering taallessen niveau 1 en 2

Uit intake-toetsen die het Regio College eerder heeft gehouden, blijkt dat vrijwel *alle* deelnemers van niveau 1 en 2 bij instroom een taalachterstand hebben van ongeveer 1 niveau. Daarom is ervoor gekozen om in het reguliere taalonderwijs voor niveau 1 en 2 aan te sluiten bij het feitelijke taalniveau van de deelnemers. Deelnemers met een grotere achterstand (ongeveer 30%) zullen daarnaast remediërend onderwijs aangeboden krijgen. Om de breed bestaande taalachterstand in niveau 1 en 2 weg te werken, wordt een substantieel deel van de beschikbare middelen ingezet voor uitbreiding van het taalonderwijs aan deze deelnemers. Zo zal een directe uitbreiding en verbetering van het taalonderwijs zichtbaar zijn. In 2010 gaat het om 3,6 fte die naar rato van het aantal gewogen deelnemers van niveau 1 en 2 over de afdelingen worden verdeeld. De voorkeur gaat uit naar de inzet in het 1ste leerjaar. Wegwerken van de taalachterstand is het meest effectief als dat in het begin van de opleiding gebeurt. Afdelingen waar op niveau 3 en 4 sprake is van aanzienlijke achterstand in hogere leerjaren ten opzichte van het te bereiken eindniveau, kunnen in het schooljaar 2010 / 2011 deze middelen ook inzetten om deze achterstanden weg te werken.

De afdelingen zijn vrij zelf te bepalen bij welke opleidingen de inzet het meest urgent is. Jaarlijks zal echter bekeken welke prioriteiten hierbij gelden. De middelen zullen verdeeld worden naar rato van het gewogen deelnemersaantal van de afdelingen. Afdelingen kunnen de extra middelen op verschillende manieren inzetten:

- Aanbieden van extra taallessen.
- (Tijdelijk) verkleinen van de groepen tijdens de taallessen.
- Inzet van een (extra) taaldocent tijdens beroepsgerichte lessen.

Jaarlijks zullen de afdelingen vooraf aangeven op welke wijze de extra middelen worden ingezet. De dienst OOK zal op basis van deze informatie evaluaties uitvoeren met betrekking tot de effectiviteit van de verschillende manieren waarop de middelen worden ingezet.

In de jaren 2011 t/m 2013 worden deze middelen afgebouwd zodat de teams er geleidelijk aan kunnen werken om de noodzakelijke hoeveelheid taalonderwijs uit de reguliere formatie te bekostigen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard ²
Extra taallessen Coaching en begeleiding van teams door dienst OOK evaluatie en systematisering opbrengsten door dienst OOK	Aantoonbare verbetering taalonderwijs; Wegwerken taalachterstand in 1ste leerjaarniveau 2 Verbetering examenresultaten niveau 3 en 4	1-jan-10	31-dec-13	c

Inbedding taal in de beroepsgerichte curricula

De basis voor goed taalonderwijs ligt in de opleidingen. Verankering in de curricula is een basisvoorwaarde om een duurzame verbetering van het taalonderwijs te bereiken. Een goede inbedding in de curricula is ook noodzakelijk om recht te doen aan zowel de algemeen maatschappelijke taaleisen als aan de beroepsspecifieke taaleisen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Training curriculumontwikkeling voor regisseurs taal ontwikkeling en uitvoering	Taal ingebed in alle beroepsgerichte curricula (incl. taaltoetsplan)	1-jan-10	30-jun-10	a, e
Ontwikkeling taalcurriculum incl. toetsplan Per opleiding (3 sessies met taaldocenten per afdeling; voorbereiding en begeleiding door regisseurs taal & OOK)		1-sep-10	30-jun-11	a, b

Voortgangsbewaking en beoordeling

Regio College zal jaarlijks alle deelnemers toetsen met zoveel mogelijk gevalideerde toetsen (TOA, CITO) om te kunnen vaststellen of de beoogde verbeteringen ook gerealiseerd worden. De ontwikkeling van het taalportfolio is een middel om een goede afstemming tussen de algemene en de beroepsgerichte taaleisen te realiseren. Tot slot zal aandacht besteed worden aan de wijze waarop de centrale examens worden ingebed in de examensystematiek van het Regio College.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Ontwikkelen collegebreed taalportfolio werkconferentie met taaldocenten	Basisdocument dat als model gebruikt kan worden in de afdelingen	1-sep-10	30-jun-11	b
Pilot scholingsprogramma beoordelen taalvaardigheid Scholingsprogramma uitvoeren voor alle opleidingsteams	Beproefd, geëvalueerd en bijgesteld scholingsprogramma Alle rvt's zijn geschoold in het beoordelen van taalvaardigheid	1-sep-10	30-jun-11	b,e
		1-sep-11	30-jun-13	

² De codes in deze kolom verwijzen naar de indeling in activiteiten die voor bekostiging uit de regeling in aanmerking komen (zie paragraaf 2.1).

Implementatie taaltoetsplan per team: Op maat maken taalportfolio uitvoeren taaltoetsplan in dagelijkse onderwijspraktijk evalueren en bijstellen	Beoordelingspraktijk gericht op het borgen van de vereiste taalniveaus	1-sep-11	30-jun-13	b,e
Toetsbeheer + organisatie Collegebreed worden dezelfde (voortgangs- en afsluitende) toetsen ingezet	Soepele en jaarlijkse tijdige toetsafname	doorlopend		b
Analyse resultaten RC	Rapport over realisatie kwantitatieve doelen taalbeleid; aanbevelingen voor bijstelling beleid	jaarlijks vóór 31 oktober		b

Aansluiting vmbo – mbo

De samenwerking met de regionale partners in Zaanstad en Purmerend Waterland vormt de basis om een betere aansluiting tussen de uitstroomniveaus van het vmbo op het gebied van Nederlandse taal en het beginniveau van het mbo te bewerkstelligen. Het referentiekader vormt daarvoor een goede basis. Inmiddels is al een begin gemaakt met de diagnostische toetsing van taal in het vmbo bij enkele scholen. In de komende jaren zal deze praktijk uitgebouwd worden.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Doorlopende taalleerlijn vmbo - mbo	Beproefde en geaccepteerde doorlopende leerlijn vmbo - mbo	1-jan-10	31-dec-10	a
Implementeren, evalueren en bijstellen doorlopende leerlijn		1-jan-11	31-dec-11	
Diagnostisch toetsing in vmbo aansluitend bij de referentieniveaus	Adequate gegevens taalniveau beschikbaar bij intake	1-jan-10	30-jun-12	b

Wegwerken achterstanden en aanpak specifieke taalproblematiek

Ongeveer 30% van de deelnemers van niveau 1 en 2 heeft méér dan één taalniveau achterstand. Ongeveer 30% van de deelnemers van niveau 3 en 4 heeft één taalniveau achterstand. Taaldocenten hebben aangegeven het gewenst te vinden om deze achterstanden weg te werken in groepen naar niveau en taalvaardigheid. Het remediërend taalonderwijs wordt afdelingsoverstijgend aangeboden. Hiervoor zijn verschillende argumenten:

- Om effectief en efficiënt te kunnen differentiëren is massa noodzakelijk.
- Bij een slimme organisatie kunnen ook BBL-deelnemers van dit aanbod gebruik maken.
- Door bundeling in een afdelingsoverstijgend aanbod is de beschikbare expertise voor alle deelnemers beschikbaar, ongeacht de opleiding die zij volgen.
- Het ontwikkelen, uitvoeren en onderhouden van een afdelingsoverstijgend aanbod biedt mogelijkheden om taalexpertise te bundelen en te profileren binnen de school.

Ten behoeve van een goede organisatie en planning zal een softwarepakket worden aangeschaft dat de inschrijving en monitoring van deelnemers ondersteunt (bij voorkeur geïntegreerd in N@tschool).

Het is van belang dat remediëring van taalachterstanden in het eerste leerjaar plaatsvindt. Om onmiddellijk te kunnen starten met de noodzakelijke remediëring is het noodzakelijk om vóór het begin van het 1ste leerjaar te beschikken over gegevens over het instroomniveau van de deelnemers. Voor de korte termijn zullen hiervoor de deelnemers getoetst worden bij de intake of in de 1ste week van de opleiding. Zodra deze toetsing ook bij de regionale vmbo-partners is ingevoerd, kunnen die gegevens worden gebruikt.

Inmiddels is in Purmerend en in de Brede Kantoor Opleiding ervaring opgedaan met wegwerken van taalachterstanden door docenten van Plaveia (educatie). Deze pilots zullen worden geëvalueerd. De uitkomsten van de evaluatie zullen worden verwerkt in de opzet van een schoolbreed remediërend programma.

Naast deelnemers met taalachterstand is er een substantieel aantal deelnemers met andere taalproblemen (m.n. dyslexie). De ondersteuning aan deze deelnemers zal worden uitgebreid en verbeterd. Daartoe zal expertise worden ingekocht en ondergebracht bij het servicecentrum. Het servicecentrum speelt een centrale rol bij het ondersteunen van deelnemers met dyslexie en bij het coördineren van remediërende programma's. Deelnemers met taalachterstand worden verwezen naar het servicecentrum. Het servicecentrum stelt vast of deelname aan het remediërend programma voldoende is of dat er sprake is van dyslexie en specifieke ondersteuning gewenst is.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Remediëring Evalueren pilot BKO / Purmerend	Evaluatierapport met aanbevelingen voor effectieve remediërende programma's	1-jan-10	30-apr-10	c
Ontwikkelen / samenstellen specifieke remediërende programma's obv taalblokken	Remediërende programma's afgestemd op niveau en vaardigheid	1-apr-10	30-jun-10	c
Aanschaf programma voor aanbod, inschrijving en monitoring	Inschrijvingsmodule operationeel	1-apr-10	30-jun-10	d
Uitvoeren specifieke remediërende programma's Samenstelling groepen op basis van taalniveau	Effectieve gedifferentieerde aanpak van taalachterstanden deelnemers in max. 1 jaar op vereiste niveau	vanaf september 2010 doorlopend		c
Coördinatie remediëring				
Evaluatie en monitoring	Jaarlijks rapport	jaarlijks voor 31-12		c
Dyslexie aanpak Inkopen / ontwikkelen	beproefde adequate aanpak voor dyslectische deelnemers	1-jan-10	30-jun-10	c
Beproeven + evalueren		1-sep-10	31-dec-10	c
Dyslexie aanpak uitvoeren	effectieve ondersteuning (dwz leidend tot een kwalificatie) van dyslectische deelnemers	1-jan-11	31-dec-13	c

Verbetering taaldidactiek

Om de ambitieuze doelstellingen op het gebied van taalonderwijs te realiseren, is het noodzakelijk om het taalonderwijs in te richten volgens de meest recente inzichten op het gebied van de vakdidactiek. De afgelopen jaren is veel tijd en energie gestoken in de ontwikkeling van competentiegericht beroepsonderwijs en de bijhorende didactische vernieuwing. De didactiek van de algemene vakken heeft daardoor minder in het centrum van de belangstelling gestaan. Daarom wordt nu een deel van de middelen ingezet voor verbetering van de taaldidactiek.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Ontwikkelen didactische scholing taaldocenten	Scholingsprogramma	1-apr-10	1-mei-10	
Uitvoeren voor alle taaldocenten	Alle taaldocenten zijn geschoold in activerende taaldidactiek	1-mei-10	31-dec-10	
Doorlopende didactische professionalisering 2 themamiddagen per jaar	Aantrekkelijker én effectiever taalonderwijs	1-jan-11	31-dec-13	

Taalonderwijs in vaklessen

Taalonderwijs, met name beroepsgericht taalonderwijs, kan alleen succesvol zijn als de ontwikkeling van de taalvaardigheid van deelnemers breed gedragen wordt in het team en alle docenten deelnemers óók begeleiden en corrigeren in de taalontwikkeling. Om dit te bewerkstelligen worden (naast de inbedding van taal in de curricula) twee aanvullende acties ondernomen:

1. Een tweetal teams wordt uitgenodigd om te experimenteren met de inzet van een taaldocent tijdens de vaklessen. Als de uitkomsten van deze pilot positief zijn, zal deze werkwijze uitgebreid worden naar andere teams (maximaal 10).
2. Er wordt een scholing ontwikkeld voor docenten beroepsgerichte vakken die hen in staat zal stellen deelnemers beter te begeleiden en te corrigeren op het gebied van taal en taalontwikkeling. Omdat de deelnemer juist in de bpv in intensieve taalgebruikssituaties komt is ook daar begeleiding en correctie gewenst. Voor deze scholing zullen daarom, naast docenten beroepsgerichte vakken, ook praktijkopleiders worden uitgenodigd.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Taaldocent als extra docent in vaklessen Pilot	rapport met effecten en condities voor succesvolle implementatie	1-sep-10	30-jun-11	c
Uitbreiding taaldocent als extra docent in vaklessen	aantoonbaar effectiever beroepsgericht taalonderwijs	1-sep-11	30-jun-13	c

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Scholingsprogramma taalontwikkeling voor vakdocenten en praktijkopleiders pilot	beproefd, geëvalueerd en bijgesteld scholingsprogramma	1-jan-11	31-dec-11	e
Uitvoering voor een brede groep van vakdocenten en praktijkopleiders	300 geschoolde vakdocenten en praktijkopleiders	1-jan-12	31-dec-13	e

4.4 Samenhangend taalbeleid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de maatregelen die het Regio College neemt om het taalbeleid op een samenhangende wijze te ontwikkelen.

	Adoptie	Implementatie	Incorporatie
Organisatie en inhoud	<p>Er bestaat een redelijk adequaat beeld van de beginsituatie in het Regio College mbt</p> <ul style="list-style-type: none"> • beginniveau van de instroom • mate van inbedding van taalonderwijs in de curricula • bevoegd- en bekwaamheden van taaldocenten • organisatorische randvoorwaarden <p>Nadere analyses zullen gemaakt worden van</p> <ul style="list-style-type: none"> • onbenutte expertise in de school mbt taalonderwijs • huidige stand van het eindniveau van de deelnemers (0-meting uitstroom) • knelpunten in de didactische aanpak van het taalonderwijs 	<p>Verbeteren van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • curricula, met de referentieniveaus als uitgangspunt • doorlopende leerlijn vmbo-mbo inclusief toetsen taalniveau in vmbo • gebruik van methoden • aanpak en werkwijze taal in het beroepsonderwijs • jaarlijkse toetsing en evaluatie • inbedding van de taaleisen en de wijze van (centrale) toetsing in de examensystematiek van het Regio College • afdelingsoverstijgende remediërende lessen in kleine groepen • activerende taaldidactiek • lestijd: pilots met extra taaldocenten in vaklessen • ontwikkelen en beproeven van een specifieke aanpak voor dyslectische deelnemers 	<p>Consolidering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • curricula, door evaluatie en bijstelling op basis van monitoring taalprestaties. • didactiek en werkwijze door evaluatie en bijstelling op basis van monitoring taalprestaties en deelnemers tevredenheidsonderzoek • inbedding van evaluatie en toetsing in staande activiteiten • op beperkte schaal voortzetten van remediërende activiteiten • verankering van het beleid m.b.t. dyslectische deelnemers in beleidsdocumenten (o.a. deelnemersstatuut, handboek examinering)

	Adoptie	Implementatie	Incorporatie
Docenten	Ontwikkelen van draagvlak en betrokkenheid In kaart brengen van deskundigheid	Competentieontwikkeling van taaldocenten vakdocenten praktijkopleiders	Consolideren van betrokkenheid, draagvlak en deskundigheid van alle taal docenten en BPV-begeleiders.
Management	Ontwikkeling van draagvlak en betrokkenheid gericht op <ul style="list-style-type: none"> • blijvende aandacht voor taal in onderwijsteams • facilitering van taalonderwijs • aansturen van het verbeteringsproces • ontwikkeling van draagvlak voor afdelingsoverstijgende taalactiviteiten • ontwikkelen van samenwerking tussen afdelingen en teams 	Stimuleren en bewaken van teaminspanningen op het gebied van <ul style="list-style-type: none"> • verbetering organisatie taalonderwijs • professionalisering van team en individuele docenten • evaluatie 	Consolideren van: <ul style="list-style-type: none"> • gekozen organisatievorm • professionalisering • evaluatie
Duur	Maximaal 1 jaar (2010)	Maximaal 2 jaar (2011 en 2012)	Permanent
Visieontwikkeling	Expliciteren en ontwikkelen van visie op taal en taalonderwijs.	Ontwikkelen van draagvlak en betrokkenheid bij visie Regio College (management, docenten, ouders).	Consolideren van visie en draagvlak voor visie.

5. Beleidsuitgangspunten rekenen

5.1 Aanscherping beleidsuitgangspunten mei 2009

Ook voor rekenen zijn in de beleidsnotitie van mei 2009 “Taal en rekenen in het Regio College” een aantal beleidsuitspraken vastgelegd. Ook hier leidt bespreking met betrokken vakdocenten en docenten beroepsgerichte vakken, alsmede de kenniskring O&O tot voortschrijdend inzicht. Dit voortschrijdend inzicht is aanleiding voor een beperkte aanscherping van het rekenbeleid. Die aanscherping betreft de organisatie van remedial teaching. De voorkeur van betrokkenen gaat uit naar organisatie van remedial teaching in niveaugroepen. Wat voor taalbeleid geldt, geldt al evenzeer voor het beleid op het gebied van rekenen: niveaugroepen zijn alleen te organiseren als dat afdelingsoverstijgend gebeurt.

In de bijeenkomsten met de experts is gewezen op de behoefte aan adequate software voor rekenen. Tegelijkertijd hebben de betrokkenen aangegeven dat de ICT-voorzieningen in het college op een hoger niveau (zowel wat beschikbaarheid als performance) moeten worden gebracht om dergelijke software succesvol te kunnen inzetten.

Tot slot zal het opvallen dat de beleidsuitgangspunten voor rekenen minder omvattend en verstrekkend zijn dan die voor taal. Dat komt omdat rekenen iets beter te isoleren is van het overige onderwijs. Waar taal alle aspecten van het onderwijs direct raakt, zijn er tal van aspecten van de beroepen waarvoor wordt opgeleid en van het onderwijs zelf, waarin rekenen niet aan de orde is. In het rekenonderwijs zal derhalve een zwaarder en exclusiever accent liggen bij de docenten rekenen en wiskunde. Dit laat onverlet dat daar waar er relaties zijn met de beroepsinhoud van de overige docenten ook een adequate signalerende en corrigerende houding wordt verwacht.

5.2 Beleidsuitgangspunten 2010

1. Rekenexpertise wordt gebundeld door reken- en wiskunde docenten bijeen te brengen in een werkgroep rekenen en wiskunde.
2. Alle deelnemers krijgen reken- en wiskundeonderwijs aangeboden dat gericht is op het voldoen aan de algemeen maatschappelijke vereisten (rekenniveaus commissie Meijerink) en vereisten van het beroep zoals die zijn vastgelegd in de kwalificatiedossiers. Hiertoe zullen alle teams een plan van aanpak voor de inbedding van het rekenonderwijs in het curriculum ontwikkelen.
3. Met ingang van het schooljaar 2009 – 2010 worden de behaalde rekenniveaus op de diploma's vermeld. Het Regio College streeft ernaar dat van de deelnemers die in 2011 afstuderen, tenminste 70% voldoet aan de rekeneisen die bij hun opleidingsniveau passen, in 2012 80% en in 2013 90%.
Bij doorstroming naar een hoger niveau moeten deelnemers voldaan hebben aan de minimumeisen op het gebied van rekenen van de opleiding die het recht op instroom in het hogere niveau geeft.
4. Deelnemers die bij de (intrede)toets niet voldoen aan de vereiste minimumniveau worden verplicht een remediërend programma te volgen. Dit programma is afgestemd op het niveau van

de deelnemer en zijn specifieke problematiek. Om voldoende te kunnen differentiëren in aanpak worden deze remediërende activiteiten afdelingsoverstijgend aangeboden.

5. Om het rekenonderwijs op een efficiënte en effectieve wijze op maat van de individuele deelnemer aan te kunnen bieden en om maximaal te kunnen profiteren van samenwerking tussen rekendocenten binnen het regio College, streeft het Regio College ernaar om voor alle deelnemers dezelfde rekenmethode aan te schaffen. De dienst OOK zal hiervoor nader onderzoek verrichten in samenwerking met rekendocenten uit de onderwijsafdelingen.
6. Om de rekenontwikkeling van individuele deelnemers te volgen en om de resultaten van het rekenbeleid te kunnen evalueren, worden alle deelnemers bij het begin van de opleiding en daarna jaarlijks tussentijds getoetst met een centraal ingekocht toetsinstrumentarium.

6. Actieplan rekenen

6.1 Stand van zaken

Rekenen is in het Regio College nog een relatief onontgonnen beleidsterrein. In het schooljaar 2009-2010 is begonnen met het uitwerken van de in mei 2009 vastgestelde beleidsuitgangspunten. De eerste stap daarin is het bijeenbrengen van docenten rekenen en wiskunde in een werkgroep ten einde bij te dragen aan de invulling van o.a. dit implementatieplan 2010 - 2013

6.2 Organisatie

Verantwoordelijkheid op managementniveau

Vanuit het managementteam is een afdelingsmanager aangewezen als portefeuillehouder rekenen. De portefeuillehouder is zowel voor de projectleider rekenen als voor het CvB het eerste aanspreekpunt als het om rekenbeleid in het Regio College gaat. Voorstellen aan het management overleg en het CvB worden door de projectleider in overleg met de portefeuillehouder geformuleerd. De portefeuillehouder stelt zich actief op de hoogte van de voortgang in de werkgroep rekenen.

Projectleiding

De uitvoering van het rekenbeleid is in handen van een projectleider van de dienst OOK. Deze is verantwoordelijk voor

- opstellen van (deel)projectplannen;
- het ondersteunen van teamgebonden rekenverbeteringsacties;
- monitoring en evaluatie van alle rekenactiviteiten;
- functionele aansturing van de docenten die het remediërend rekenonderwijs uitvoeren;
- communicatie met het servicecentrum dat verantwoordelijk is voor de coördinatie van de deelnemersstromen richting de remediërende taalactiviteiten;
- overleg met de portefeuillehouder rekenen vanuit het MO;
- bewaken van de voortgang van het rekenbeleid in het Regio College en daarover rapporteren aan management overleg en CvB.

Wergroep rekenen

De werkgroep rekenen wordt gevormd door vakdocenten rekenen en wiskunde. Er wordt naar gestreefd om tenminste één docent per afdeling in de werkgroep te hebben. De (leden van de) werkgroep

- dragen actief bij aan het formuleren van de visie op rekenonderwijs;

- nemen het voortouw bij het formuleren van een plan van aanpak voor het rekenonderwijs in hun eigen afdelingen;
- adviseren de projectleider over de uitwerking van de activiteiten en bij de voorbereiding van beleidsadviezen (bijvoorbeeld m.b.t. de aanschaf van een collegebrede rekenmethode).

6.3 Activiteitenplan 2010 – 2013

In deze paragraaf staan de acties vermeld die het Regio College gepland heeft in het kader van het rekenbeleid. De acties worden per rubriek weergegeven en kort toegelicht

Visie en draagvlak

De bedoeling van de activiteiten in deze rubriek is om een gedeelde visie op de plaats van rekenen binnen het beroepsonderwijs vast te stellen en om breed draagvlak voor deze visie te verkrijgen in de opleidingsteams.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Enquête rekenonderwijs onder docenten	Beeld van problematiek	1-1-2010	31-3-2010	f
Visie op rekenonderwijs Ontwikkelen met stakeholders	Vastgestelde visie op rekenonderwijs	1-1-2010	30-6-2010	f
Regio College brede rekenbijeenkomsten (jaarlijks)	Draagvlak voor het rekenbeleid	Jaarlijks 1x		f

Rekenmethode en ondersteunende materialen

Om uitwisseling en gezamenlijke expertiseontwikkeling van rekendocenten te bevorderen zal het Regio College een keuze maken voor een schoolbrede rekenmethode, die zowel regulier onderwijs als remediërend onderwijs ondersteunt. Zo'n methode moet het gemakkelijk maken om voor deelnemers een rekenprogramma op maat samen te stellen, waarin voldoende oefenmogelijkheden zijn.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Oriëntatie op (uniforme) rekenmethode	Besluit tot invoering van één rekenmethode	1-jan-10	30-apr-10	a,d
	Aanschaf overige materialen ter ondersteuning van rekenonderwijs (maatglazen, kassa's et cetera)	doorlopend		d
Implementatie RC brede rekenmethode	Geëvalueerde rekenmethode	1-sep-10	31-dec-11	a,d
	Kennisuitwisseling rekendocenten gerelateerd aan methode	doorlopend		e

Directe impuls uitbreiding en verbetering rekenlessen

Om de opleidingsteams in staat te stellen de aandacht voor rekenen met onmiddellijke ingang te vergroten wordt in 2010 2,7 fte vrijgemaakt voor een directe impuls van het rekenonderwijs. Deze middelen zullen naar rato van het gewogen deelnemersaantal over de afdelingen worden verdeeld. Anders dan bij taal zijn er geen cijfers die erop wijzen dat er verschil is in problematiek tussen niveau 1 en 2 enerzijds en niveau 3 en 4 anderzijds. De afdelingen zijn daarom vrij zelf te bepalen bij welke opleidingen de inzet het meest urgent is. Afdelingen kunnen de extra middelen op verschillende manieren inzetten:

- Aanbieden van extra rekenlessen
- (Tijdelijk) verkleinen van de groepen tijdens de rekenlessen

Jaarlijks zullen de afdelingen vooraf aangeven op welke wijze de extra middelen worden ingezet. De dienst OOK zal op basis van deze informatie evaluaties uitvoeren met betrekking tot de effectiviteit van de verschillende manieren waarop de middelen worden ingezet.

In de jaren 2011 t/m 2013 worden deze middelen afgebouwd zodat de teams er geleidelijk aan kunnen werken om de noodzakelijke hoeveelheid rekenonderwijs uit de reguliere formatie te bekostigen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Extra rekenlessen op alle niveaus Coaching en begeleiding evaluatie en systematisering door dienst OOK	Aantoonbare verbetering rekenonderwijs op alle niveaus;	1-jan-10	31-jul-11	c

Verbetering inbedding rekenonderwijs in beroepsgerichte curricula

Waar mogelijk zal een relatie moeten worden gelegd tussen de algemene rekeneisen en de beroepsspecifieke rekeneisen. Voor sommige opleidingen (bijv. MTS^{plus}, onderwijsassistent) ligt dit meer voor de hand dan voor andere (bijv. helpende welzijn en zorg). Een goede inbedding in het curriculum is echter voor alle opleidingen een voorwaarde om de kwaliteit van het rekenonderwijs duurzaam te garanderen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Analyse rekensituatie per team: (Noodzakelijke) programmering in relatie tot referentieniveaus en beroepseisen (Noodzakelijke) aanpassingen in de didactiek	Rapport stand van zaken per (cluster van) opleidingen	1-sep-10	30-jun-11	a
	Plan van aanpak rekenonderwijs per (cluster van) opleidingen			
Uitvoering plan van aanpak	Aantoonbaar effectiever beroepsgericht rekenonderwijs	doorlopend		a
Evaluatie en monitoring uitvoering rekenplannen	Jaarlijks rapport met voorstellen voor aanpassing en verbetering	jaarlijks voor 31 december met ingang van 31-12-2011		a

Aansluiting vmbo – mbo

De samenwerking met de regionale partners in Zaanstad en Purmerend Waterland vormt de basis om een betere aansluiting tussen de uitstroombniveaus van het vmbo op het gebied van rekenen en het beginniveau van het mbo te bewerkstelligen. Het referentiekader vormt daarvoor een goede basis. Voor Nederlandse taal is een voorzichtig begin gemaakt met diagnostische toetsing in het vmbo. In de komende jaren zal deze praktijk uitgebreid worden naar de rekentoetsen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Ontwikkelen doorlopende rekenleerlijn vmbo-mbo	Doorlopende rekenleerlijn vanuit het vmbo op 4 rekervaardigheden	1-apr-10	31-dec-10	a
Implementeren , evalueren en bijstellen		1-jan-11	30-jun-12	a
Uitvoeren diagnostisch toetsing vmbo	Adequate gegevens rekenniveau beschikbaar bij intake	1-jan-11	30-jun-13	b

Voortgangsbewaking en beoordeling

Regio College zal jaarlijks alle deelnemers toetsen met zoveel mogelijk gevalideerde toetsen (TOA, CITO) om te kunnen vaststellen of de beoogde verbeteringen ook gerealiseerd worden. Deze toetsen vormen tevens een goede voorbereiding van de deelnemers op deelname aan de centrale examinering. Voor de beoordeling en normering van de summatieve rekentoetsen zal een methodiek worden ontwikkeld die aansluit op de aanpak van de examinering in het Regio College.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Nulmeting rekervaardigheid instroom en uitstroom	eindniveau bekend afstudeerders 2010	1-jan-10	31-mrt-10	b
	instroomniveau bekend cohort 2011	1-apr-10	30-sep-10	b
Ontwikkelen toetsplan rekenen	model toetsplan	1-sep-10	31-dec-10	b
Implementeren, evalueren en bijstellen toetsplan rekenen	ingevoerd toetsplan op maat per (cluster van) opleidingen	1-jan-11	31-dec-11	b
Toetsbeheer + organisatie	soepele en jaarlijkse tijdige toetsafname	doorlopend		b
Analyse resultaten RC	rapport over realisatie kwantitatieve doelen rekenbeleid; aanbevelingen voor bijstelling beleid	jaarlijks voor 31-10		b

Wegwerken rekenachterstanden

Voor deelnemers die een zodanige achterstand in rekervaardigheid hebben dat ze de reguliere rekenlessen niet of heel moeilijk kunnen volgen, zal remediërend rekenonderwijs aangeboden worden. De rekendocenten hebben aangegeven dat remediering in niveaugroepen gewenst is. Omdat effectief en efficiënt te kunnen organiseren zal het remediërend rekenonderwijs

afdelingsoverstijgend worden aangeboden. Het afdelingsoverstijgend aanbieden van rekenen vormt tevens een goede mogelijkheid om expertise op het gebied van rekenen te bundelen en te benutten.

Het is van belang dat remediëring van rekenachterstanden in het eerste leerjaar plaatsvindt. Om onmiddellijk te kunnen starten met de noodzakelijke remediëring is het noodzakelijk om vóór het begin van het 1ste leerjaar te beschikken over gegevens over het instroomniveau van de deelnemers. Voor de korte termijn zullen hiervoor de deelnemers getoetst worden bij de intake of in de 1ste week van de opleiding. Zodra deze toetsing ook bij de regionale vmbo-partners is ingevoerd, kunnen die gegevens worden gebruikt.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Ontwikkelen aanpak voor remediëring	Remediëeringsplan en - methodiek	1-apr-10	30-jun-10	c
Uitvoeren remediëerings-activiteiten voor nieuwe instroom	Rekenachterstanden weggewerkt binnen één jaar	1-sep-10	31-dec-13	c
Coördinatie remediëring rekenen door servicecentrum		1-sep-10	31-dec-13	c
Begeleiden, jaarlijks evalueren en bijstellen aanpak rapportage in december	Bijgestelde remediëeringsplan en - methodiek	Jaarlijks vóór 31 december vanaf december 2011		c

Professionalisering

Om de kennis en kunde van rekendocenten verder te ontwikkelen zal aandacht worden besteed aan kennisuitwisseling en aan scholing op het gebied van rekendidactiek. Om ook in de bpv de aandacht voor rekenen te bevorderen zullen praktijkopleiders worden uitgenodigd om aan deze scholing deel te nemen.

actie	beoogd resultaat	van	tot	aard
Regelmatige (thematische) scholing rekencoaches	Vergroting expertise op het gebied van effectief rekenonderwijs	2x per jaar		e
Scholing praktijkgerichte rekendidactiek Ontwikkelen en beproeven	Beproefd en bijgesteld scholingsprogramma	1-jan-12	30-jun-12	e
Uitvoeren scholing praktijkgerichte rekendidactiek	Vergroting didactisch repertoire van alle rekendocenten en tenminste 40 praktijkopleiders	1-sep-12	31-dec-13	e
Nieuwsbrief rekenonderwijs in het Regio College voor belanghebbenden intern en extern	Geïnformeerde belanghebbenden	3x per jaar gedurende de looptijd		e

6.4 Samenhangend rekenbeleid

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de maatregelen die het Regio College neemt om het rekenbeleid op een samenhangende wijze te ontwikkelen. De maatregelen worden in een bijlage (activiteitenplan rekenen en taal 2010 – 2013.xls) uitgewerkt in concrete acties.

	Adoptie	Implementatie	Incorporatie
Organisatie en inhoud	<p>Analyse van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • startniveau van leerlingen RC • (begin)situatie van rekendocenten • eisen vanuit wettelijke kaders • rekencurricula per afdeling/opleiding en Regio Breed • stand van zaken rekenonderwijs in het vmbo • inzet van methoden • rekendidactiek • toetsing en evaluatie • remediering • materialen en middelen (o.a. computers) • randvoorwaarden • lestijd • organisatie, relatie opleidingsgebonden en Regio Breed rekenonderwijs 	<p>Verbeteren van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • curricula, met de referentieniveaus als uitgangspunt • doorlopende leerlijn vmbo-mbo incl. toetsen rekenniveau in vmbo • gebruik van methoden • aanpak en werkwijze rekenen in het beroepsonderwijs • evaluatie en toetsing • relatie aparte rekenlessen, rekenen in vaklessen en remediëring • rekendidactiek • toetsing en evaluatie • materialen en middelen • randvoorwaarden • lestijd • organisatie van afdeling/opleidingsgebond en en Regio Breed rekenonderwijs 	<p>Consolidering van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • curricula, door evaluatie en bijstelling op basis van monitoring rekenprestaties. • didactiek en werkwijze en gebruik methoden door evaluatie en bijstelling op basis van monitoring rekenprestaties en deelnemers tevredenheidsonderzoek • inbedding van evaluatie en toetsing in staande activiteiten
Docenten	<p>Ontwikkelen van draagvlak en betrokkenheid In kaart brengen van deskundigheid</p>	<p>Competentieontwikkeling rekendocenten</p>	<p>Consolideren van betrokkenheid, draagvlak en deskundigheid van alle rekendocenten.</p>

	Adoptie	Implementatie	Incorporatie
Management	<p>Ontwikkeling van draagvlak en betrokkenheid gericht op</p> <ul style="list-style-type: none"> • blijvende aandacht voor rekenen • facilitering van rekenonderwijs • aansturen van het verbeteringsproces • ontwikkeling van draagvlak in de teams • ontwikkelen van samenwerking tussen afdelingen en teams 	<p>Stimuleren en bewaken van teaminspanningen op het gebied van</p> <ul style="list-style-type: none"> • verbetering organisatie rekenen (op verschillende niveaus afdeling, team, Regio College) • professionalisering van team en individuele docenten • evaluatie 	<p>Consolideren van:</p> <ul style="list-style-type: none"> • gekozen organisatievorm • professionalisering • evaluatie
Duur	Maximaal 1 jaar (2010)	Maximaal 2 jaar (2011 en 2012)	Permanent
Visieontwikkeling	Expliciteren en ontwikkelen van visie op rekenen en rekenonderwijs.	Ontwikkelen van draagvlak en betrokkenheid bij visie Regio College (management, docenten, ouders).	Consolideren van: Visie en draagvlak voor visie.

7. Monitoring en evaluatie

De jaarlijkse toetsing van deelnemers op taal en rekenen wordt gebruikt om de voortgang van het project te monitoren. De dienst OOK verzamelt de toetsuitslagen en verwerkt deze in jaarlijkse rapportage. De voortgangsmetingen zullen waar mogelijk direct gerelateerd worden aan de verschillende interventies zodat meer inzicht wordt verkregen in de effectiviteit van de afzonderlijke maatregelen.

Waar specifieke maatregelen worden genomen zoals remediërende activiteiten of ondersteuning van dyslectische leerlingen zal de effectiviteit van deze activiteiten worden gemeten door te bepalen in hoeveel tijd de gestelde doelen worden gerealiseerd. Hiertoe zal een beperkte hoeveelheid gegevens worden geregistreerd door het Service Centrum. Over de effectiviteit van specifieke remediërende activiteiten stelt de dienst OOK jaarlijks voor 31 december een voortgangsrapportage op met aanbevelingen voor het vervolg.

De jaarlijkse rapportages zullen waar nodig worden gebruikt om dit implementatieplan bij te stellen. Evaluatie en monitoring activiteiten zijn in detail opgenomen in het activiteitenplan (zie hoofdstuk 3 en hoofdstuk 5).

8. Mensen en middelen

8.1 Bestedingsplan

Voor 2010 heeft Regio College een beschikking ontvangen ter hoogte van € 670.000,- ten behoeve van de intensivering van het taal- en rekenonderwijs. De exacte hoogte van de middelen voor 2011, 2012 en 2013 is nog niet bekend. Gezien de reservering van de rijksbudgetten zal het bedrag in 2011 ongeveer dezelfde hoogte hebben en zullen in 2012 en 2013 de middelen waarschijnlijk licht afnemen.

De regeling maakt het mogelijk de middelen in een periode van 4 jaar in te zetten. De middelen die per kalenderjaar beschikbaar worden gesteld behoeven niet in dat kalenderjaar uitgeput te worden. Gezien de aard en de volgtijdelijkheid van sommige activiteiten zal het zwaartepunt van de nu voorziene bestedingen in 2011 en 2012 liggen. Uit onderstaand bestedingsschema blijkt dat in de jaren 2011 en 2012 een voorinvestering uit de eigen middelen van het Regio College noodzakelijk is. Een andere optie is om activiteiten door te schuiven naar het laatste projectjaar.

	beschikbaar	begroot			+ / -	
		taal	rekenen	totaal	in het jaar	cumulatief
2010	€ 670.000	€ 406.549	€ 275.998	€ 682.547	€ -12.547	
2011	€ 670.000	€ 423.413	€ 289.114	€ 712.526	€ -42.526	€ -55.074
2012	€ 670.000	€ 408.952	€ 238.396	€ 647.348	€ 22.652	€ -32.422
2013	€ 670.000	€ 296.742	€ 196.306	€ 493.048	€ 176.952	€ 144.530
	€ 2.680.000	€ 1.535.656	€ 999.814	€ 2.535.470		

In het najaar van 2011 zal op basis van een tussenevaluatie worden gezien of de nu voorgenomen activiteiten en bestedingen in de jaren 2012 en 2013 nog steeds de meest effectieve inzet van de middelen waarborgen. Indien nodig zal het implementatieplan (incl. de begroting) worden bijgesteld. Ook zullen dan plannen worden gemaakt voor de besteding van de nog niet gealloceerde middelen in 2013.

8.2 Besteding van middelen naar activiteit

Taal

	2010	2011	2012	2013
Totaal	€ 406.549	€ 423.413	€ 408.952	€ 296.742
Directe impuls uitbreiding en verbetering taallessen niveau 1 en 2	€ 225.826	€ 175.805	€ 131.284	€ 87.523
Inbedding taal in de beroepsgerichte curricula	€ 17.793	€ 16.595		
Voortgangsbewaking en beoordeling	€ 27.676	€ 36.423	€ 51.847	€ 38.880
Aansluiting vmbo - mbo	€ 7.496	€ 8.904	€ 780	€ 0
Wegwerken achterstanden en aanpak specifieke taalproblematiek	€ 82.061	€ 125.665	€ 125.665	€ 89.197
Verbetering taaldidactiek	€ 17.090			
Taalonderwijs in vaklessen	€ 3.647	€ 28.597	€ 43.761	€ 25.527
Verbetering algemene taalvaardigheid vakdocenten en praktijkbegeleiders		€ 6.465	€ 30.656	€ 30.656
Projectleiding	€ 24.960	€ 24.960	€ 24.960	€ 24.960

Rekenen

	2010	2011	2012	2013
Totaal	€ 275.998	€ 289.114	€ 238.396	€ 196.306
Visie en draagvlak	€ 7.808	€ 312	€ 312	€ 312
Rekenmethode en ondersteunende materialen	€ 12.496	€ 8.120	€ 5.780	€ 5.780
Directe impuls uitbreiding en verbetering rekenlessen	€ 168.785	€ 130.489	€ 73.847	€ 65.642
Verbetering inbedding rekenonderwijs in beroepsgerichte curricula	€ 8.594	€ 21.664	€ 19.844	€ 19.844
Verbetering aansluiting vmbo - mbo	€ 4.376	€ 10.312	€ 3.383	€ 780
Voortgangsbewaking en beoordeling	€ 17.130	€ 25.203	€ 16.638	€ 14.010
Wegwerken rekenachterstanden	€ 33.405	€ 69.608	€ 69.608	€ 39.332
Professionalisering	€ 10.926	€ 10.926	€ 36.503	€ 38.126
Projectleiding	€ 12.480	€ 12.480	€ 12.480	€ 12.480

8.3 Besteding naar *type* activiteit

In de regeling worden 6 typen activiteiten genoemd waaraan de middelen mogen worden besteed. Onderstaande tabel geeft over de totale looptijd van het project de verdeling van deze middelen over de verschillende activiteitentypen.

	taal	rekenen	totaal
totaal	€ 1.540.336	€ 999.814	€ 2.540.150
a. programma en didactiek	€ 37.322	€ 97.075	€ 134.397
b. toetsing	€ 138.906	€ 76.881	€ 215.787
c. extra onderwijstijd	€ 1.100.558	€ 650.714	€ 1.751.272
d. nieuwe of aangepaste faciliteiten	€ 44.000	€ 20.000	€ 64.000
e. professionalisering	€ 119.712	€ 96.481	€ 216.193
f. overig	€ 99.838	€ 58.663	€ 158.502

8.4 Besteding van de middelen naar aard van de personele inzet

Voor de personele inzet wordt onderscheid gemaakt naar docentinzet of inzet voor ondersteunende diensten of processen. Hiertoe worden de volgende categorieën onderscheiden:

1. Team- en *afdelingsgebonden* docentinzet ten behoeve van de verbetering van het beroepsgericht taalonderwijs en professionalisering. Het grootste deel van deze inzet komt voort uit de directe impuls voor verbetering van het taal en rekenonderwijs. Daarnaast is er afdelings- of teamgebonden inzet die bestemd is voor ontwikkelactiviteiten (inbedding van taal en rekenen in de curricula en het maken van toetsplannen) of specifieke verbeteracties (taaldocent in de vakles).
2. *Afdelingsoverstijgende* docentinzet; deze wordt in beperkte mate ingezet voor collegebrede ontwikkelactiviteiten (modellen, formats en dergelijke); het grootste deel van deze inzet wordt besteed aan remediërende activiteiten. Deze worden afdelingsoverstijgend georganiseerd om het werken in niveaugroepen kostenefficiënt mogelijk te maken.
3. Extra capaciteit voor de *bureaus onderwijs ondersteuning* ten behoeve van de coördinatie van de toetsafname
4. Inzet van de *dienst OOK* ten behoeve van ondersteuning bij de expertiseopbouw, monitoring van de voortgang, uitvoering van professionaliseringsactiviteiten en projectleiding.
5. Inzet *servicecentrum*: bij het servicecentrum wordt de 1:1 begeleiding van dyslectische deelnemers ondergebracht. Daarnaast krijgt het servicecentrum een coördinerende rol bij de uitvoering van remediërend onderwijs.

Onderstaande tabel geeft de verdeling van de personele inzet (in fte's) over de bovengenoemde categorieën in de tijd.

	2010			2011			2012			2013		
	taal	rek.	tot.	taal	rek.	tot.	taal	rek.	tot.	taal	rek.	tot.
docentinzet afdelingsgebonden	4,0	2,9	6,9	3,6	2,5	6,1	3,7	1,9	5,6	2,5	1,8	4,4
docentinzet afdelingsoverstijgend	0,7	0,7	1,4	1,3	1,2	2,5	1,2	1,0	2,2	0,6	0,5	1,1
BOO's	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4	0,2	0,2	0,4
OOK	1,1	0,5	1,6	1,0	0,6	1,6	0,8	0,5	1,2	0,7	0,5	1,2
Servicecentrum	0,1	0,0	0,2	0,6	0,1	0,7	0,6	0,1	0,7	0,6	0,0	0,6

De tabellen op de volgende bladzijden geven per projectjaar de verdeling van de beschikbare budgetten over personeel, inhuur van externe expertise en materiële investering verdeeld in de tijd.

2010

	taal	rekenen	totaal
docentinzet afdelingsgebonden	€ 240.888	€ 178.400	€ 419.288
docentinzet afdelingsoverstijgend	€ 42.059	€ 41.756	€ 83.815
BOO's	€ 11.670	€ 11.670	€ 23.339
OOK	€ 72.222	€ 33.435	€ 105.657
Servicecentrum	€ 8.710	€ 2.437	€ 11.147
inhuur extern	€ 20.000	€ 2.800	€ 22.800
materieel	€ 11.000	€ 5.500	€ 16.500
totaal	€ 406.549	€ 275.998	€ 682.547

2011

	taal	rekenen	totaal
docentinzet afdelingsgebonden	€ 216.810	€ 150.502	€ 367.312
docentinzet afdelingsoverstijgend	€ 79.500	€ 72.206	€ 151.706
BOO's	€ 11.670	€ 11.670	€ 23.339
OOK	€ 62.384	€ 40.585	€ 102.970
Servicecentrum	€ 37.049	€ 5.850	€ 42.899
inhuur extern	€ 5.000	€ 2.800	€ 7.800
materieel	€ 11.000	€ 5.500	€ 16.500
totaal	€ 423.413	€ 289.114	€ 712.526

2012

	taal	rekenen	totaal
docentinzet afdelingsgebonden	€ 226.574	€ 115.686	€ 342.260
docentinzet afdelingsoverstijgend	€ 72.936	€ 60.901	€ 133.837
BOO's	€ 11.670	€ 11.670	€ 23.339
OOK	€ 49.724	€ 30.988	€ 80.713
Servicecentrum	€ 37.049	€ 5.850	€ 42.899
inhuur extern	€ -	€ 7.800	€ 7.800
materieel	€ 11.000	€ 5.500	€ 16.500
totaal	€ 408.952	€ 238.396	€ 647.348

2013

	taal	rekenen	totaal
docentinzet afdelingsgebonden	€ 154.049	€ 110.742	€ 264.790
docentinzet afdelingsoverstijgend	€ 36.468	€ 31.727	€ 68.195
BOO's	€ 11.670	€ 11.670	€ 23.339
OOK	€ 46.507	€ 30.943	€ 77.449
Servicecentrum	€ 37.049	€ 2.925	€ 39.974
inhuur extern	€ -	€ 2.800	€ 2.800
materieel	€ 11.000	€ 5.500	€ 16.500
totaal	€ 296.742	€ 196.306	€ 493.048